

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SAŽETAK PRESUDE

M.B. PROTIV NIZOZEMSKE ZAHTJEV BR. 71008/16 PRESUDA VIJEĆA OD 23. TRAVNJA 2024.

*Imigracijski pritvor nije bio usko povezan sa svrhom sprječavanja
neovlaštenog ulaska stranaca u zemlju
stoga je bio protivan članku 5. Konvencije*

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva sirijski je državljanin koji je po dolasku u Nizozemsku zatražio azil. Nedugo nakon toga, protiv njega je pokrenuta istraga te je uhićen zbog sumnje da je sudjelovao u terorističkoj organizaciji i određen mu je istražni zatvor. Podnositelj je u prvostupanjskom postupku osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 mjeseci. Protiv navedene presude uložio je žalbu. U međuvremenu, protekom maksimalne duljine trajanja istražnog zatvora podnositelj je pušten, ali je odmah potom smješten u imigracijski pritvor do ocjene njegovog zahtjeva za azil, uz obrazloženje da je njegov imigracijski pritvor nužan radi dobivanja potrebnih informacija za procjenu zahtjeva za azil te zbog toga jer je podnositelj zahtjeva kao okrivljenik za sudjelovanje u terorističkoj organizaciji predstavljao prijetnju nacionalnoj sigurnosti i javnom poretku. Podnositelj se žalio protiv odluke o imigracijskom pritvoru tvrdeći da je proizvoljna. U kaznenom postupku podnositelj zahtjeva je oslobođen optužbi zbog nedostatka dokaza, dok je njegov imigracijski pritvor u konačnici ukinut zbog propusta prizivnog suda da o njegovoj žalbi odluči u propisanom roku. Podnositelju je naknadno odobren i azil.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 5. stavak 1. točku (f) Konvencije podnositelj je tvrdio da nizozemske vlasti nisu ispitale je li postojala stvarna mogućnost da bude protjeran u Siriju ili neku treću zemlju čak i ako njegov zahtjev za azil bude odbijen. Podnositelj je ujedno prigovorio da je njegov imigracijski pritvor bio protivan predmetnoj odredbi Konvencije jer je u trenutku

određivanja tog pritvora već bio registriran u Nizozemskoj u kojoj je zakonito boravio iščekujući odluku o njegovom zahtjevu za azil.

OCJENA ESLJP-a

Člankom 5. stavkom 1. točkom (f) Konvencije predviđena je iznimka od prava na slobodu i sigurnost, sukladno kojoj je država članicama dozvoljeno kontrolirati slobodu stranaca u imigracijskom kontekstu. Prema citiranom članku zakonito pritvaranje tražitelja azila ili drugog migranta dopušteno je prije nego li država izda „ovlaštenje“ za ulazak u zemlju jer država uživa neporecivo suvereno pravo kontrolirati ulazak stranaca i boravak istih na njezinom teritoriju. Posljedično, predmetno ovlaštenje države da ograniči slobodu pojedinca nadilazi „gramatičko tumačenje“ prvog dijela predmetne odredbe te se ne odnosi samo na slučajeve sprječavanja neovlaštenog ulaska u zemlju jer bi takvo tumačenje bilo pretjerano usko (*Saadi protiv Ujedinjene Kraljevine [VV]*, br. 13229/03, stavci 43., 64.-66., ECHR 2008). Pitanje kada se prvi dio članka 5. stavka 1. točke (f) prestaje primjenjivati jer je pojedincu izdano formalno ovlaštenje za ulazak ili boravak u zemlju, sukladno praksi ESLJP-a u ovisit će prije svega o nacionalnom pravu (*Suso Musa protiv Malte*, br. 42337/12, stavak 97., 23. srpnja 2013.).

S druge strane, člankom 5. stavkom 1. točkom (f) Konvencije uređeno je i pitanje pritvaranja radi protjerivanja ili izručenja. Ta odredba pruža drugačiju razinu zaštite od članka 5. stavka 1. točke (c). Naime, sukladno drugoj rečenici točke (f) kao jedini relevantan uvjet za određivanje pritvora predviđeno je postojanje postupka protjerivanja ili izručenja koji je u tijeku. Posljedično, ne zahtijeva se da pritvor osobe protiv koje se poduzimaju radnje u cilju njezine deportacije bude „nužan“ primjerice radi sprječavanja počinjenja kaznenog djela ili bijega pojedinca (*Čonka protiv Belgije*, br. 51564/99, stavak 38., 5. veljače 2002.).

Neovisno o tome temelji li se pritvor na prvom ili drugom dijelu članka 5. stavka 1. točke (f) Konvencije on ne smije biti proizvoljan, a što znači da:

- (i) se mora provoditi u dobroj vjeri,
- (ii) mora biti usko povezan sa svrhom sprječavanja neovlaštenog ulaska osobe u zemlju,
- (iii) mjesto i uvjeti pritvora moraju biti primjereni, imajući u vidu da se ne određuje počiniteljima kaznenog djela, već strancima koji su često u strahu za svoje živote pobjegli iz svoje zemlje,
- (iv) duljina pritvora ne bi trebala premašiti onu razinu koja je potrebna da bi se ostvarila željena svrha (*Saadi protiv Ujedinjene Kraljevine [VV]*, br. 13229/03, stavci 73.-74., ECHR 2008).

Primjenjujući navedeno, ESLJP je istaknuo da je predmet podnositelja u bitnom sličan citiranom predmetu *Saadi* jer, iako je podnositelj u trenutku određivanja imigracijskog pritvora već neko vrijeme boravio u Nizozemskoj, o njegovom zahtjevu za azil nije bilo odlučeno. „Zakoniti boravak“ na koji se podnositelj pozivao temeljio se na članku 8(f) Zakona o strancima iz 2000., koji ujedno predstavlja prenošenje u nizozemsko zakonodavstvo članka 9. stavka 1.

[Direktive o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite](#), prema kojem stranac u Nizozemskoj zakonito boravi dok čeka odluku o svom zahtjevu za azil. Detaljnijom analizom predmetne odredbe jasno proizlazi kako „zakoniti boravak“ podnositelja sukladno članku 8(f) Zakona o strancima ne treba izjednačiti s dobivanjem ovlaštenja za ulazak u zemlju. ESLJP prihvaća da je izraz "zakoniti boravak" mogao izazvati određenu zabunu kod podnositelja zahtjeva, no predmetna odredba tumačena s drugim odredbama Zakona o strancima te u skladu s međunarodnim standardima propisuje da tražitelj azila ne smije biti protjeran dok se procjenjuje njegov zahtjev, no ne predstavlja nikakvo formalno odobrenje ulaska ili boravka u Nizozemsku. Zakonito zadržavanje tražitelja azila koji nema takvu formalnu ovlast za ulazak u zemlju nije protivno članku 5. stavku 1. (f) Konvencije. ESLJP je stoga utvrdio da je podnositeljev imigracijski pritvor imao jasnu zakonsku osnovu u nizozemskom pravu koju su nizozemski sudovi dosljedno proveli i da je odluka o imigracijskom pritvoru bila usmjerena na sprječavanje neovlaštenog ulaska u zemlju.

Ocjenjujući proizvoljnost odluke o imigracijskom pritvoru, ESLJP je ispitao je li postojala dovoljno bliska veza između imigracijskog pritvora i cilja sprječavanja podnositeljevog neovlaštenog ulaska u zemlju.

U tom smislu, ESLJP je istaknuo da razumije zabrinutost nadležnih tijela zbog puštanja podnositelja iz istražnog zatvora nakon osuđujuće presude za kaznena djela povezana s terorizmom, no to ne opravdava smještanje podnositelja u „preventivan imigracijski pritvor“, niti oslobađa državu njezinih obveza koje proizlaze iz Konvencije. Dodatno, analizirajući postupanje nizozemskih vlasti za vrijeme dok je podnositelj bio u istražnom zatvoru, ESLJP je primijetio da nisu poduzele potrebne korake kako bi ocijenile i odlučile o podnositeljevom zahtjevu za azil. Naprotiv, potrebni intervjui obavljani su tek kad je podnositelju određen imigracijski pritvor. Slijedom toga, određivanje pritvora bilo je nerazmjerno i nepotrebno, budući da su se potrebni koraci za ocjenu zahtjeva mogli poduzeti tijekom trajanja istražnog zatvora, bez potrebe za daljnjim zadržavanjem i pritvaranjem podnositelja.

Iako protok vremena nije presudan za ocjenu ulazi li pritvor u opseg prvog dijela članka 5. stavka 1. točke (f) Konvencije, on je i dalje bitan za utvrđivanje je li postojala dovoljno bliska veza između imigracijskog pritvora i sprječavanja neovlaštenog ulaska u zemlju. Što više vremena prođe i što je dulje pojedinac prisutan na teritoriju neke države, potreba za strožim ispitivanjem odnosa između pritvora i sprječavanja neovlaštenog ulaska postaje važnija.

U predmetu podnositelja zaštita javnog poretka navedena je kao opravdanje imigracijskog pritvora nakon istražnog zatvora dok je zahtjev za azil podnositelja ostao neriješen. Takvo postupanje nizozemskih vlasti predstavlja lišenje slobode tražitelja azila koje nije sukladno Konvenciji.

Uzimajući u obzir da podnositelj nije bio pritvoren prilikom prvog ulaska u zemlju i podnošenja zahtjeva za azil, te da njegov imigracijski pritvor nije bio potreban za omogućavanje razmatranja zahtjeva za azil te da su nizozemske vlasti bile pasivne dok je podnositelj bio u istražnom zatvoru, ESLJP je zaključio da nije postojao dovoljno bliska veza između njegovog

imigracijskog pritvora i cilja sprječavanja neovlaštenog ulaska. Imigracijski pritvor podnositelja stoga je bio proizvoljan i nespojiv s prvom rečenicom članka 5. stavka 1. točke (f) Konvencije.

Prema tome, došlo je do povrede članka 5. stavka 1. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

4.560 EUR na ime neimovinske štete